

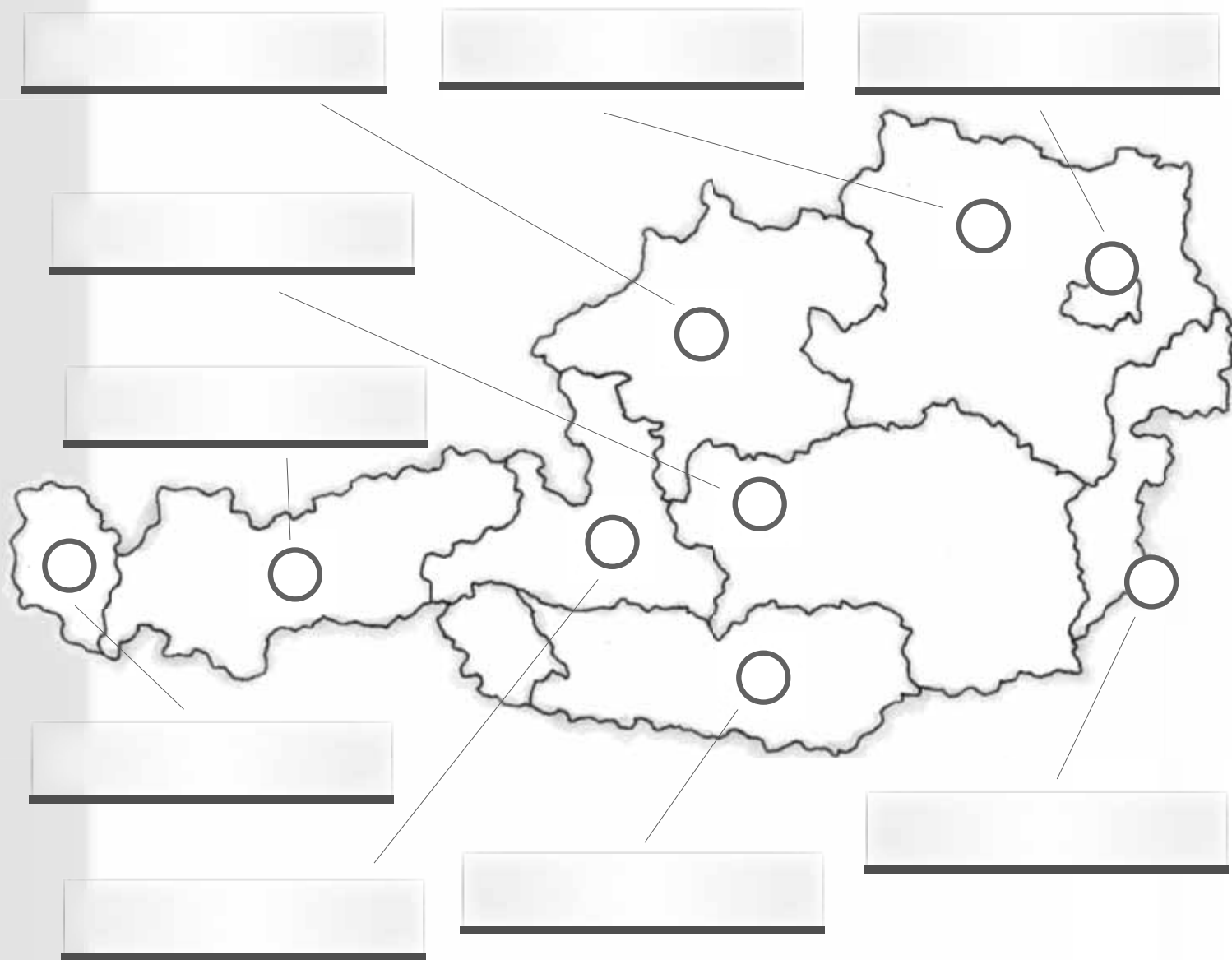
moj novi minimulti

100. rodjendan Austrije!

Savezne zemlje

Imenovati savezne zemlje

1) Gradišće

2) Koruška

3) Dolnja Austrija

4) Gornja Austrija

5) Solnograd

6) Štajersko

7) Tirol

8) Vorarlberg

9) Beč

Grb

Ki grb sliši koj saveznoj zemlji? Piši imena pod sliku!

k: pravopis
dica poznaju različne grbe

minimulti novi moj

Republika Austrija je 100 ljet stara

Slijedi slove i najt češ pravu rič!

Napiši slove u ormarić!

1 → A L T I

2 → P O U S T R Č J R

3 → P M I A

4 → D E U O K I A I A

5 → R E N B D L K

6 → A E E S A

K R C J A R

P D E K

N I

www.wikipedia.org

www.bundespraesident.at

moj novi minimulti

k: uvid u jezik
proširenje rječnika, sastaviti riči

Kupi si riči!

Načini si kartice ovimi riči!

**ugovor, odibrati, neutralan, vladati, neutralnost,
potpisati, demokratski, proglasiti, boj,
slobodan, samostalan, ministar**

Ovako ide:

Vrži kartice na stol. Načini si tri vričice iz papira u črljenoj, plavoj i zelenoj farbi. Predstavi si, da ideš kupovati. Ako misliš, da je rič **glagol**, stavi ju u **črljenu vričicu**, ako misliš, da je **imenica**, vrži ju u **plavu vričicu**, a ako misliš, da je **pridjev**, daj rič u **zelenu vričicu**.

Ako si gotov/-a, pokaži učiteljici/učitelju tvoje vričice. **Ona/On će ti javiti, je li si pravilno kupio/-la riči!**

minimulti novi moj

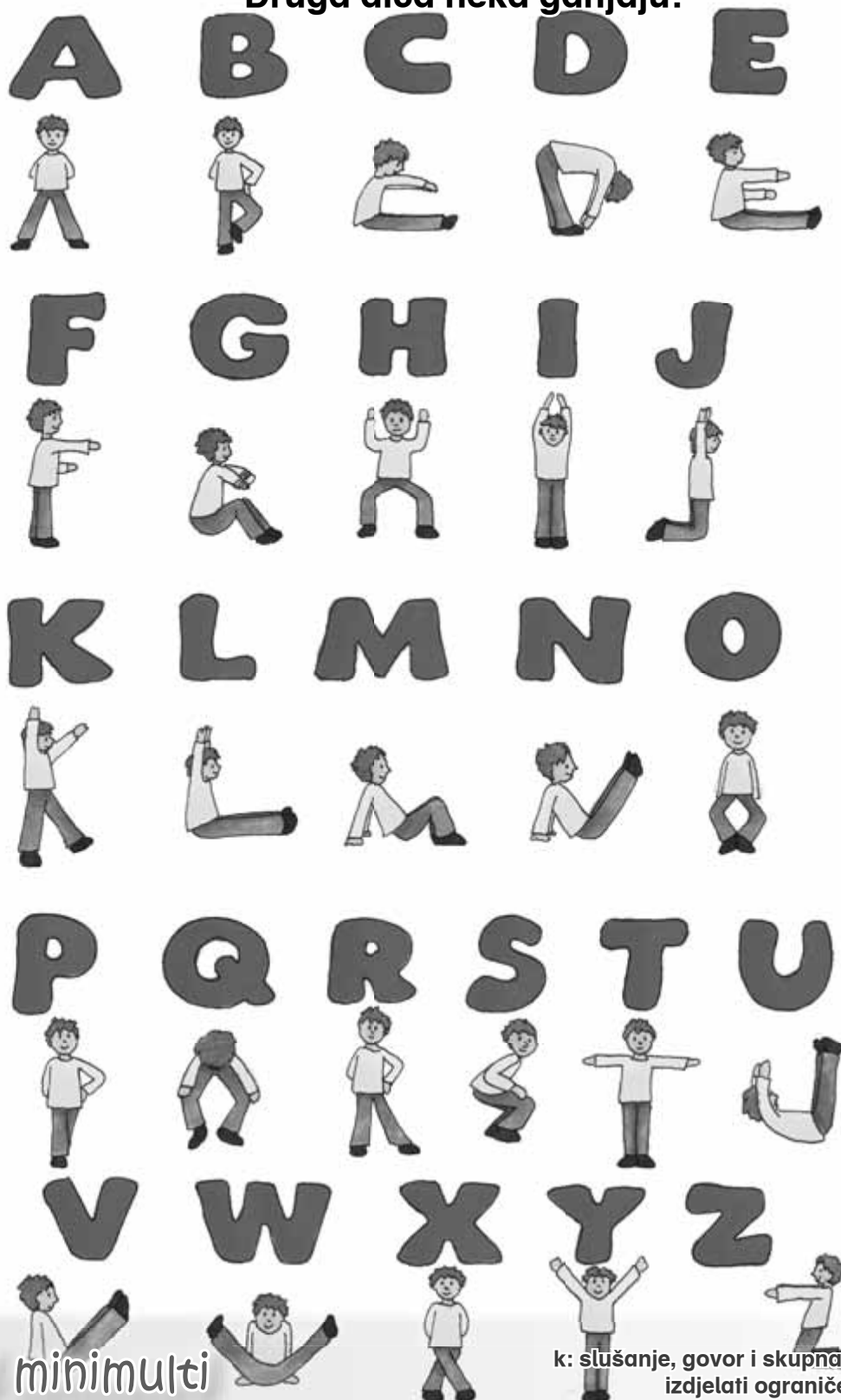
k: uvid u jezik
prepoznati važne vrsti riči

Gimnastika slovami

Predstavi slijedeće riči svojim tijelom! Tabela sa slovami će ti pomoći!

Druga dica neka ganjaju!

boj, Austrija, republika, Europa, ugovor, euro, granica, mir

Škola danas i prije

Premišljavaj! Kako je bilo prije? Napiši rečenice!

Fraze odzdo! ćedu ti pomoći!

Danas pišemo u pisanku.

Prije _____.

Danas dostanu dica vlašće knjige.

Prije _____.

Danas je oko 25 školarov u razredu.

Prije _____.

Danas sidi svaka školarica odnosno svaki školar na stolcu.

Prije _____.

Danas, ako dite ne pazi, učiteljica/učitelj opomene dite.

Prije _____.

Danas vozi školski bus dicu u školu.

Prije _____.

Danas dica već ne moraju djelati po školi.

Prije _____.

Danas učiteljica/učitelj hasnuje različne didaktične metode.

Prije _____.

/ su dica išla piše u školu / je bilo frontalno podučavanje /

/ se je pisalo na mali tablica kredom / su sidili/-le na tvrdi klupa /

/su morala djelati na primjer u seljačtvu ili u domaćinstvu / su knjige dalje dali /

/ se je moralo postaviti u kut/je bilo već od 50 školarov u razredu /

k: uvid u jezik razmišljavajući o jeziku
sastavljanje rečenica u prošlom vremenu

minimulti novi moj

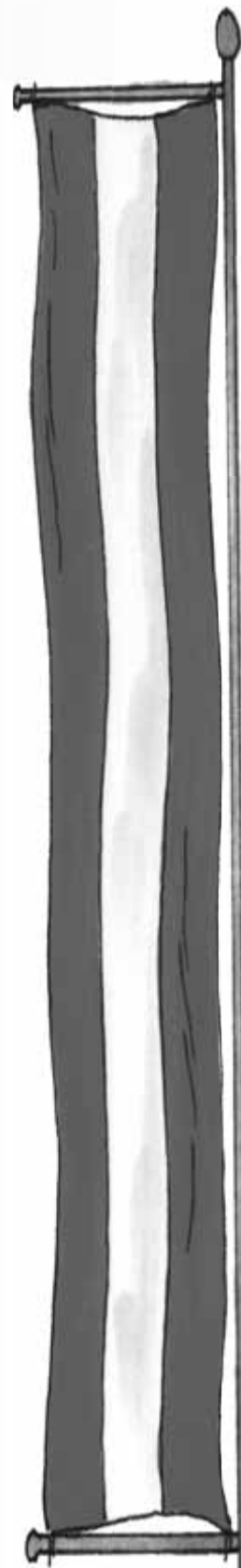
Jedna rič preveć!

U svakoj rećenici je jedna rič preveć. Prekriži ju!

- 1) Sebastian Kurz je kancelar **direktor** Austrije.
- 2) Alexander Van der Bellen je predsjednik **Europe** Austrije.
- 3) U monarhiji su vladali **monarhija** kralji i **cesari**.
- 4) U demokraciji vladaju **predsjednik**, kancelar, **oslica** i ministari.
- 5) U demokraciji odibiraju ljudi svoju **vladu** kralja.
- 6) Republika Austrija **razdili** **sveču**je svoj 100. rodjendan.
- 7) U Austriji plaćamo **eurom** **akcijom**.
- 8) **Republika** Austrija **Carstvo** se je proglasila 1918. ljeta.
- 9) 1939. ljeta je počeo Drugi indijanski **svitski** boj.
- 10) Po boju je Austrija opet nastala **je** samostalna.
- 11) 26. **augusta** **oktobra** 1955. se je odlučilo
da je Austrija na sve vijeke neutralna.

Napiši prvu slovu **folišne** riči **svenek** u jedan ormarić!
Ovako ćeš doći do rješenja!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

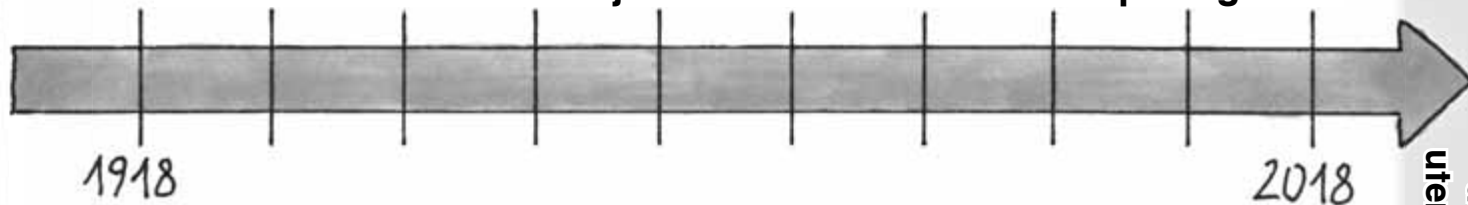

Živimo u demokraciji!

Riči na rubu strani ćedu ti pomoći razumiti tekst.

Diskutirajte u razredu: Zač/Zašto je demokracija tako važna?

Kako se more demokracija obdržati odnosno kako opet izgubiti?

ustavno pravo = Verfassungsrecht, sloboda mišljenja = Meinungsfreiheit,
utemeljiti = gründen, pravo za suodlučivanje = Mitspracherecht, sila = Gewalt

Austrija svečuje 100 ljet postojanja republike. Ovih 100 ljet je bilo označeno boji i mirom. Republika Austrija se je utemeljila **1918. ljeta** kao demokratska država. U artiklu 1 ustavnoga prava stoji, da je Austrija demokratska republika, u koj izlazi pravo od naroda. Demokratsko vrime u Austriji je ali prestalo, kad su se političke stranke sve već odvojile. **1933. ljeta** se je razvezao parlamenat i demokratski ustav je bio bez moći. Druge političke stranke su bile prepovidane a čuda demokratskih elementov, kao na primjer sloboda mišljenja, je s vrimenom prestalo valjati. Tako je došlo **1934. ljeta** do boja med ljudi. Ljudem nij išlo dobro u našoj državi. Nisu dostali djela i tako su se počeli priključivati Adolfu Hitleru, ki je ljudem obećao djelo. Vrijeda je Austrija bila u diktaturi Adolfa Hitlera i s njim je počeo Drugi svitski boj. **1945. ljeta** je bio konac boja i u Austriji se je opet utemeljila Republika Austrija. Republika Austrija se je ada po drugi put stvorila na temelju demokratskih principov.

Zadnjih 100 ljet je pokazalo, da je **demokracija važan prinzip** za održavanje mira. Nije od sebe razumljivo, da ljudi u jednoj državi imaju pravo za suodlučivanje. U čuda drugih zemalj na ovom svitu ljudi ne živu u demokraciji i nimaju prava za suodlučivanje, ne smu izraziti svoje mišljenje, ne smu odibirati, ne smu demonstrirati itd. Diozimanje gradjanov je temelj demokracije. Samo ako smi svaki gradjan/svaka gradjanka jedne države aktivno sudjelivati u političkom žitku, se more održati mir. Konflikti se ne moru riješiti pomoću sile, nego pomoću razgovorov. **Ku dimenziju zna sila imati, su nam pokazali boji!**

k: čitanje i djelovanje s teksti
čitati i razumiti čitane tekste,
ki odgovaraju starosti

minimulti novi moj

Računati u brojevnom prostoru 100

1918. ljeta se je osnovala Republika Austrija.

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 90 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 70 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ + 50 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + \underline{\quad} \\ 100 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60 \\ + \underline{\quad} \\ 100 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ + \underline{\quad} \\ 100 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \underline{\quad} \\ + 30 \\ 100 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \underline{\quad} \\ + 10 \\ 100 \end{array}$$

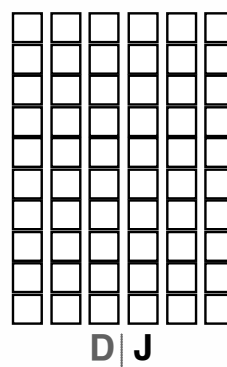
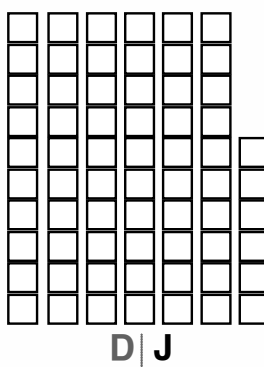
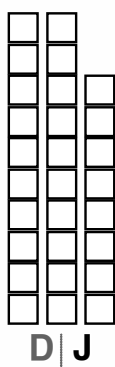
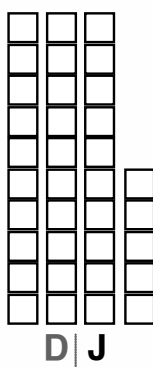
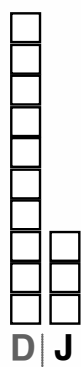
$$\begin{array}{r} \underline{\quad} \\ + 60 \\ 100 \end{array}$$

Ponavljamo Ki broji falu?

1				5			8		10
	12	13				17			
21			24			27			30
	32			35			38		40
			44		46			49	
51		53				57			
	62			65				69	70
		73			76				
	82		84				88		
91	92			95					100

Pofarbaj desetke ● i jedinice ● !

Napiši broje: $5D \ 3J = 53$ $4D \ 8J =$ $8D \ 6J =$ $1D \ 4J =$
 $6J \ 4D =$ $9J \ 3D =$ $2D \ 7J =$ $6D \ 7J =$

k: operiranje
strukturirati broje i orijentirati se
u brojevnom prostoru 100

minimulti novi moj

Ovako se igra:

Preskoči toliko poljev, koliko kocka pokaže
na polje, kade stoji pitanje, moraš odgovoriti.

Ako je odgovor točan, skoči na označeno polje.

Ako je odgovor netočan, moraš ostati na polju.

Dobitnik je ta, ki/koji je najprvo u cilju.

Kako se zove
tvoja domovina?

Austrija

Ča/Što je
Austrija danas?

Demokracija

moj novi minimulti

kockom

že. Ako dojdeš
voriti.
eno polje.
na polju.

Kako se zovu
naši pinezi/
naša valuta?

Ča/Što je bila
Austrija
pred 100 ljet?

Euro

Kako se je zvala
valuta prije?

Monarhija

Šiling

minimulti novi moj

Moja posebna zastava

Austrijska zastava ima farbe črjeno – bijelo – črjeno.

Ti tribaš:

bijel i črjen papir
bušač za papir
foliju
škare

Djelaj ovako:

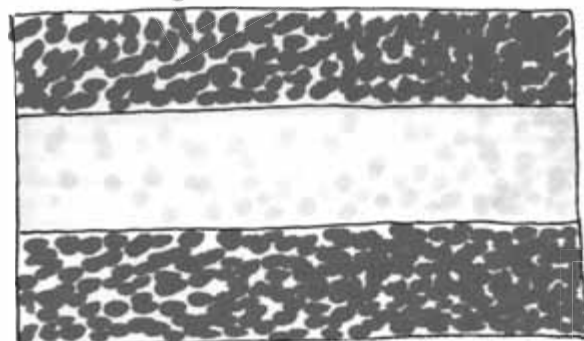
Na črjeni papir nacrtaj pravokut i ga izriži.
Sada imaš okvir.
Stavi ov okvir na foliju.

Potom zami nanovič črjeni papir u ruke
i bušačem za papir izbodi konfetije.
Potom izbodi konfetije i iz bijeloga papira.

Sada zami črljene konfetije i je raširi
u gornjoj trećini okvira.
Bijele konfetije stavi u sredinu
(u drugu trećinu papira).

Na kraju raširi opet
črljene konfetije
po zdolnjoj trećini okvira.
Sada moreš tvoju zastavu
folirati i obisiti na oblok.

Gotova je tvoja zastava.

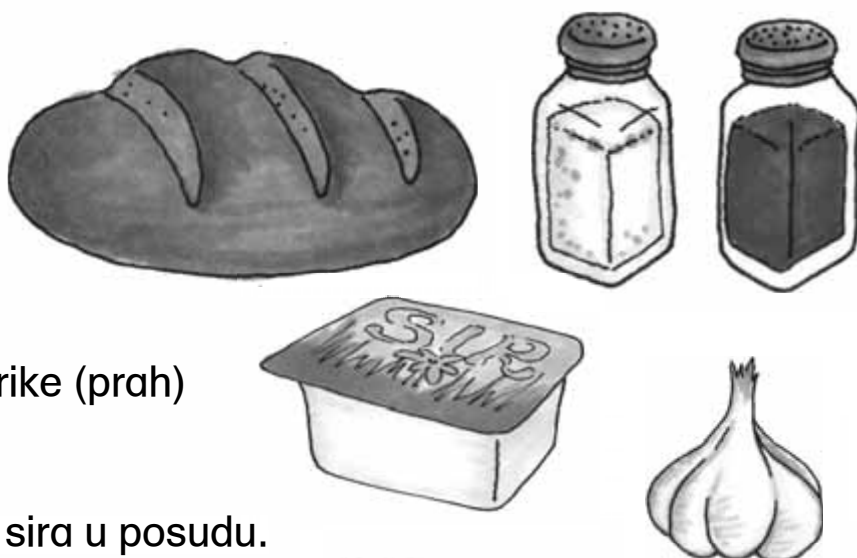

Recept

Napraviti domaći namaz

Ovo trebaš:

kruh
sir (Topfen)
česna
soli
črljene paprike (prah)

Ovako ide:

Metni 250g sira u posudu.

Poriži 2 palce česna
na male kocke i dodaj je u lonac.

Posoli sve malo.

Dodaj žličicu paprike
u posudu i pomišaj
sve dobro.

Namaz namaži na kruh
i polipšaj paprikom.

**Dobro
račenje!**

k: čitanje i djelovanje s teksti
djelati po nalogu i napraviti namaz

minimulti novi moj

100 ljet Republika Austrija

U okviru tematike „100 ljet Republika Austrija“ su školarice i školari NSŠ i OŠ Sv. Mihalja izdjelali nekoliko projektov u različni predmeti.

Tri glavne točke su bile:

- Poljodjelski/poljoprivredni/seljački mašini
- „Od simena do kruha“
- djelatni svit

Poljodjelski/Poljoprivredni/Seljački mašini

Pozvali su dva eksperte/stručnjake, Hannesa i Johannes Lipp, ki imaju veliko gospodarstvo i držu oko 270 kusićev blaga. Johannes (sin) je pokazao dicit 2.k razreda i dicit OŠ, kako se danas djela na polju i kako se pelja seljačtvo, a Hannes (otac) je dao dicit uvid u nekadašnje poljodjelstvo. Pomoću prezentacije i različnoga dugovanja iz seljačtva, pokazali su mladim zainteresiranim razliku u poljodjelstvu prije i danas. Cilj ovoga predavanja je bio, da kroz direktnu prispodobu dicit nastane svisto, da se je način djela zbog modernih mašinov skoro potpuno preminio. Danas već nije potribno toliko ljudi i djelo već nije tjelovno tako teško kao prije.

Vrhunac ovoga informativnoga posjeta je bio tele „Anton“, koga su ovi dva seljaki dovezli sa sobom i koga su dica smila gladiti.

Na domaćoj stranici i na usluzi „You Tube“ morete pod sljedećom adresom viditi kratak film o posjetu seljakov u školi.

<http://www.nms-stmichael.at/2018/05/14/landwirtschaft-frueher-und-heute-besuch-vom-rinderbaron/>

Da svoje znanje još produbu, su školarice i školari 1. razredov NSŠ doma iskali stare slike u vezi s poljodjelstvom i ispitivali pradike i prababe o seljačkom djelu koč prije. Prispodobili su stare slike i suvremene stroje/mašine i napravili plakate. Pohod seoskoga poljoprivrednoga muzeja je dao doci dodatan uvid u način djela u prošlosti.

Nadalje su školarice i školari sudjelivali pri takozvanoj „Schnitzeljagd“ i morali najti odgovore na pitanja o povijesti naše zemlje u zadnjih 100 ljeti na različni mjesti u muzeju.

k: čitanje i djelovanje s teksti i mediji
razlikovati med načinom poljodjelstva
i med potriboćami človika prije i danas

minimulti novi moj

Prinos Nove vidnje škole Seeli Mikali

„Od simena do kruha...“

„Kruh kao najvažnija hrana človika“ je bilo geslo i motivacija za pečenje vlašćega kruha. Da se dica nauču od čega je kruh, kako važan je i da je prije svaki stan pekao svoj vlašći kruh, su školarice i školari 1.a i 2.a razreda skupa s učiteljicom za vjeronauk posijala pčenicu.

Učiteljica za domaćinstvo je spekla s dicom slastan kruh, koga su jili pri „Zdravoj južini“ u školi. Ostali kruh, odnosno žemlje/krušćice su dica dostala za uspješno sudjelivanje pri „Schnitzeljagd_u“.

„Djelatni svit...“

Školarice i školari 3. razredov su prispodobili život i djelovanje u selu prije i danas. Rešerširali su u internetu i ispitivali stare ljude, npr. babe/dide i prababe/pradide i mlade ljude o potriboća človika.

To je bilo:

- stanovanje
- opskrba
- izobrazba
- odmaranje
- promet

Potom su evaluirali intervjuje i u informatiki prispodobili u tabeli situacije prije i danas. U likovnom odgoju su dodatno dokumentirali situacije u slika. Sve slike i dokumentacija cijeloga projekta su najprvo bile izložene u auli škole. Koncem junija se je ova „putujuća izložba“ kazala u poljoprivrednom muzeju u Sv. Mihalju.

Konačno se je projekt dokumentirao u jednom filmu. Presentacija cijeloga projekta je bila 28. septembra 2018. u poljoprivrednom muzeju u Svetom Mihalju.

Pinos Kose vidnje škole Sveti Mihalj

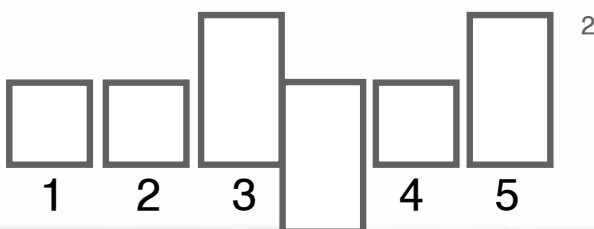

k: čitanje i djelovanje s teksti i mediji
razlikovati med načinom poljodjelstva
i med potriboćami človika prije i danas

minimulti novi moj

A sada si ti na redu! Dopuni: PRIJE – DANAS

1. Uredjaj, kim se je prije oralo,
se zove _ _ _ _ .
2. Mašin, kim se danas žanje,
se zove _ _ _ _ _ .
3. Kroz mašine se pri poljodjelstvu
ne tribaju već toliki _ _ _ _ .
4. Prije je vlikla plug _ _ _ _ .
5. Danas se ore velikim _ _ _ _ _ .
6. Prije su se ljudi odmarali doma,
a sada se vozu na _ _ _ _ .
7. Prije su ljudi stanovali u seljačkom stanu,
a danas imaju veliki _ _ _ _ .
8. Prije su ljudi išli piše do djela,
a danas je na cesti mnogo _ _ _ _ _ .

Rješenje:

Prispodobi potriboće človika prije i danas!
Dopuni tabelu!

mali seljački stan / supermarket / obrazovanje je sve važnije /
 velik stan / odmor u naturi / široke asfaltirane ceste i autoputi /
 odmor u inozemstvu / vožnja konjskim automobilom /
 8 ljet OŠ / mala trgovina

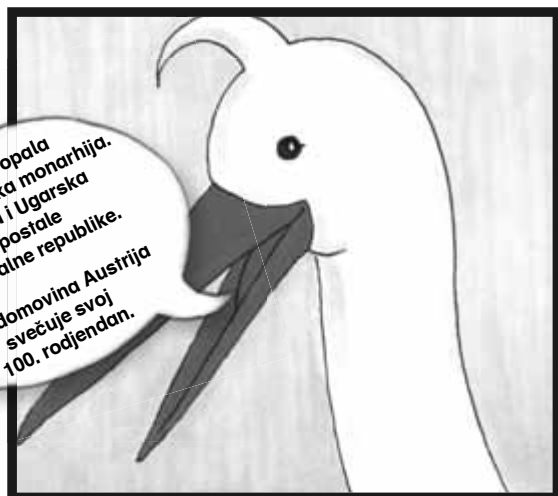
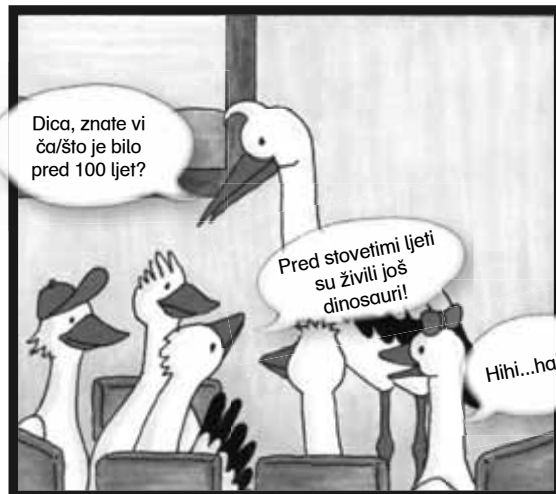
potriboće človika	prije	danas
stanovanje		
opskrba		
izobrazba		
odmaranje		
promet		

k: čitanje i djelovanje s teksti i mediji
 razlikovati med načinom poljodjelstva
 i med potriboćami človika prije i danas

minimulti novi moj

Naš mali štrok/Naša mala roda/gola

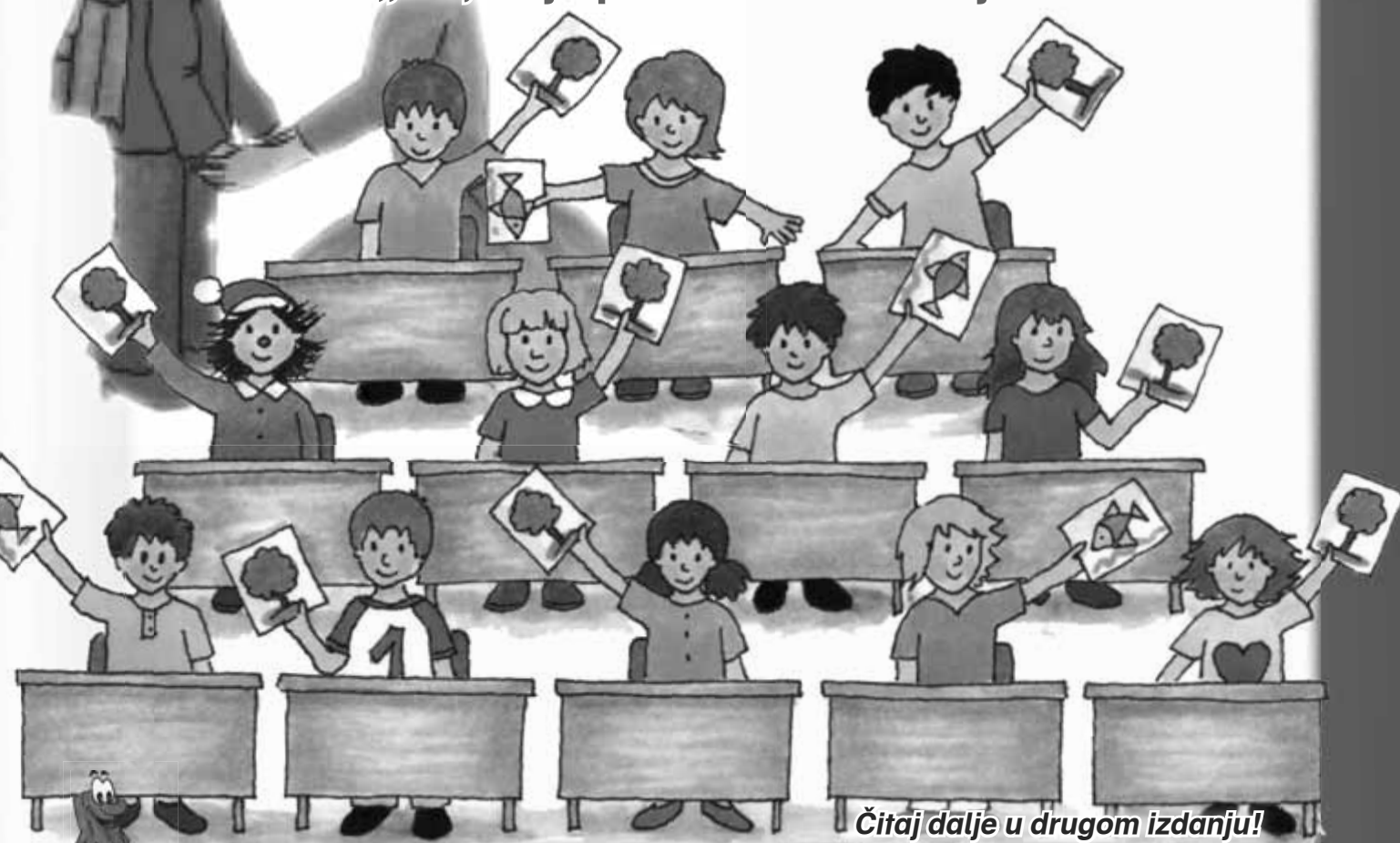
Kamo na izlet?

Memo dojde iz škole:

„Mama, mama! Danas sam se naučio, kako se živi u demokraciji.“ Mama ga pita: „A kako?“ Memo povida: „Učiteljica nam je dala ziskati, kamo kanimo poći na izlet. Na ribnjak ili u lozu. Zdignuli smo ruke. Osmimi (8) smo bili za lozu, a četirmi (4) za ribnjak.

Zato sad idemo u lozu.“ Mama veli:

„Da, to je prava demokracija!“

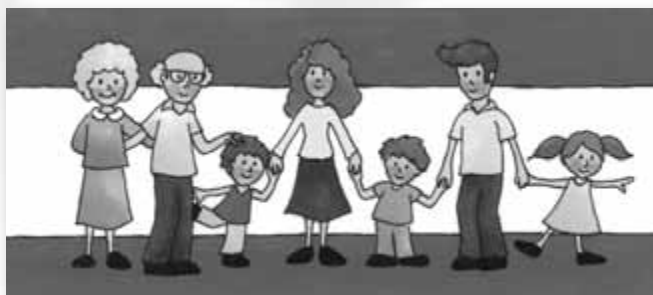
Čitaj dalje u drugom izdanju!

k: čitanje i djelovanje s teksti
buditi veselje za čitanje

minimulti novi moj

Tvoj grb

Nacrtaj svoj austrijski grb!

Kazalo

Savezne zemlje.....	2
Grb.....	3
Republika Austrija je 100 ljet stara.....	4
Kupi si riči!.....	5
Gimnastika slovami.....	6
Škola danas i prije.....	7
Jedna rič preveć!.....	8
Živimo u demokraciji!.....	9
Računati u brojevnom prostoru 100.....	10
Ponavljamo.....	11
Austrija - Igra kockom.....	12
Austrija - Igra kockom.....	13
Moja posebna zastava.....	14
Recept.....	15
DNSŠ: 100 ljet Republika Austrija.....	16
DNSŠ: 100 ljet Republika Austrija.....	17
DNSŠ: Od simena do kruha.....	18
DNSŠ: Djelatni svijet.....	19
DNSŠ: Dopuni: PRIJE – DANAS.....	20
DNSŠ: Dopuni tabelu!.....	21
Naš mali štok/Naša mala roda/gola.....	22
Mali Memo: Kamo na izlet?.....	23
Tvoj grb.....	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber: © 2018. HNVŠ
 Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvata - <http://www.vhs-croates.at>
 VHS der burgenländischen Kroaten in 7000 Eisenstadt, Marktstraße 3, Technologiezentrum

Odgovorno uredništvo: Sascha Baumgartner, Sindy Baumgartner, Štefan Bunyai, Adelina Gartner,
 Margit Hajszan, Yvonne Karall, Bettina Lehrner, Heidi Marlovits, Peter Schweiger

Lektorica: Zrinka Kinda, **Koordinatorica:** Karin Vukman-Artner

Ilustracije: Jasmine Gabriel - **Layout i slog:** Štefan Bunyai

Opog minimulti digital: <http://www.bildungsserver.com/schulen/minimulti/default.htm>

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „moj novi minimulti“ je časopis za školare/školarike u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „moj novi minimulti“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom Bundeskanzleramt aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

minimulti
digital

